Forskrift om husarbeid, tilsyn og pleie i privat arbeidsgivers hjem eller hushold.

Hjemmel: Fastsatt ved Kronprinsreg.res. 5. juli 2002 med hjemmel i lov av 4. februar 1977 nr. 4 arbeidervern og arbeidsmiljø m.v. § 2 nr. 6 annet ledd. Fremmet av Arbeids- og administrasjonsdepartementet.
Tilføyd hjemmel: Lov 17. juni 2005 nr. 62 om arbeidsmiljø, arbeidstid og stillingsvern mv. (arbeidsmiljøloven) § 1-5 annet ledd.
EØS-henvisninger: EØS-avtalen vedlegg XVIII nr. 28 (direktiv 93/104/EF) og nr. 29 (direktiv 94/33/EF).
Endret ved forskrifter 20 des 2007 nr. 1674, 20 des 2018 nr. 2211.
Oppheves ved forskrift 3 juni 2022 nr. 965 (i kraft 1 juli 2022).

Kapittel 1 - Innledende bestemmelser

§ 1. Virkeområde

Denne forskriften gjelder arbeidsforhold hvor arbeidstaker utfører husarbeid, tilsyn eller pleie i privat arbeidsgivers hjem eller hushold.
For personer som er under 15 år eller som er skolepliktige gjelder arbeidsmiljøloven kapittel 11 og forskrift 6. desember 2011 nr. 1355 om organisering, ledelse og medvirkning kapittel 12.
Forskriften gjelder ikke arbeidsforhold med en varighet på mindre enn en måned eller arbeidsforhold der den ukentlige arbeidstiden er mindre enn 8 timer.
Endret ved forskrifter 20 des 2007 nr. 1674 (i kraft 1 jan 2008), 20 des 2018 nr. 2211 (i kraft 1 jan 2019).

§ 2. Skriftlig arbeidsavtale

Det skal inngås skriftlig arbeidsavtale. Avtalen skal foreligge senest samtidig med at arbeidsforholdet starter.
Arbeidsavtalen skal minst inneholde:

a. a.
   Hvem som er parter i avtalen.
b. b.
   Tidspunktet for arbeidsforholdets begynnelse, og forventet varighet dersom arbeidsforholdet er midlertidig.
c. c.
   Opplysninger om hvor arbeidet skal utføres, herunder hvilke deler av arbeidsgivers hjem arbeidstaker kan disponere, eventuelt benytte utenfor arbeidstid.
d. d.
   Beskrivelse av arbeidet som skal utføres.
e. e.
   Normal daglig og ukentlig arbeidstid.
f. f.
   Rettigheter til ferie og feriepenger, jf. ferieloven.
g. g.
   Lønn, overtidsgodtgjøring, godtgjøring for eventuell omsorgsvakt, utbetalingsmåte og tidspunkt for lønnsutbetaling, eventuelle tillegg som ikke inngår i lønnen, f.eks. kost, losji, bruk av telefon, utgifter til hjemreise mv.
h. h.
   Oppsigelsesfrist.

Endringer i arbeidsforholdet skal gjenspeiles i arbeidsavtalen senest samtidig med at endringen trer i kraft.

§ 3. Rett til fri fra arbeidet i forbindelse med svangerskap, fødsel og adopsjon

Bestemmelsene om rett til fri fra arbeidet i forbindelse med svangerskap og fødsel, adopsjon mv. i arbeidsmiljøloven gjelder.

Kapittel 2 - Arbeidsgivers og arbeidstakers plikter

§ 4. Arbeidsgivers plikter

For å sikre at arbeidstakers sikkerhet, helse og velferd ivaretas skal arbeidsgiver sørge for at arbeidsforholdene er fullt forsvarlige. For å sikre dette skal arbeidsgiver særlig sørge for:

- -
  at arbeidsstedet, arbeidsutstyr og innemiljø ikke medfører uheldige fysiske belastninger,
- -
  at arbeidet søkes utformet slik at det gir muligheter for variasjon,
- -
  at arbeidet blir organisert og tilrettelagt under hensyn til den enkelte arbeidstakers alder, kyndighet, arbeidsevne og øvrige forutsetninger,

- -
  at arbeidstaker gis nødvendig opplæring, øvelse og instruksjon,
- -
  at innkvartering som stilles til arbeidstakers disposisjon skal være forsvarlig utstyrt, innredet og vedlikeholdt,
- -
  at arbeidstaker ikke utsettes for trakassering eller annen utilbørlig opptreden, og at hans eller hennes verdighet ikke krenkes.

Arbeidstaker som hovedsakelig arbeider om natten, jf. § 6, skal gis tilbud om gratis helsekontroll før de settes til arbeidet, og deretter med jevne mellomrom. Dette gjelder ikke arbeidstakere som normalt arbeider mindre enn tre timer av sin daglige arbeidstid om natten.

§ 5. Arbeidstakers plikter

Arbeidstaker skal medvirke til gjennomføringen av de tiltak som blir satt i verk for å skape et trygt og godt arbeidsmiljø.
Arbeidstaker skal utføre arbeidet i samsvar med påbud og instrukser fra arbeidsgiver.

Kapittel 3 - Arbeidstid og fritid

§ 6. Arbeidstid

Med arbeidstid menes den tid arbeidstaker står til disposisjon for arbeidsgiveren. Hvilepause regnes som arbeidstid dersom arbeidstakeren ikke fritt kan forlate arbeidsstedet i pausen.
Den alminnelige arbeidstid må ikke overstige 9 timer i døgnet og 40 timer i uken. For arbeidstakere som hovedsaklig arbeider om natten må den normale arbeidstid ikke overstige 8 timer i gjennomsnitt per 24 timer. Med nattarbeid menes arbeid mellom klokken 2300 og 0600 eller klokken 2400 og 0700.
Arbeid utover alminnelig arbeidstid regnes som overtid. Lønn for overtidsarbeid skal avtales særskilt. Overtidsarbeid må ikke gjennomføres som fast ordning.
Overtidsarbeid må sammen med alminnelig arbeidstid ikke medføre en gjennomsnittlig arbeidstid på mer enn 48 timer i uken i løpet av en 4-månedersperiode.
Det regnes som omsorgsvakt når arbeidstaker har tilsyn med barn, gamle, syke mv. utover alminnelig arbeidstid. Omsorgsvakt som ikke medfører arbeid skal ikke regnes med i den alminnelige arbeidstiden. Aktivt arbeid under omsorgsvakt skal regnes med i arbeidstiden.
For arbeidstakere under 18 år må den alminnelige arbeidstiden ikke overstige 8 timer i døgnet og 40 timer i uken. Arbeidstakere under 18 år, må ikke nyttes til overtidsarbeid eller nattarbeid.
Dersom arbeidstiden er over 4 1/2 time skal arbeidet, om mulig, avbrytes med minst en hvilepause på 1/2 time.

§ 7. Fritid

Arbeidstiden må ordnes slik at arbeidstaker får en arbeidsfri periode på minst 11 sammenhengende timer i løpet av 24 timer. Arbeidstaker og arbeidsgiver kan inngå avtale om at det kan utføres omsorgsvakt i den arbeidsfrie perioden.
For ungdom under 18 år skal den arbeidsfrie perioden være på minst 12 sammenhengende timer, og dekke perioden mellom klokken 2200 og klokken 0600 eller klokken 2300 og klokken 0700.
Hver uke skal det gis en friperiode på minst 48 timer. Friperioden skal så vidt mulig være sammenhengende og aldri mindre enn 24 timer. For arbeidstakere under 18 år skal den sammenhengende friperioden aldri være mindre enn 36 timer. Friperioder kan bare begrenses når det foreligger særlige grunner for det. Friperioden skal, om mulig, legges i tilknytning til søn- eller helgedag.

Kapittel 4 - Lønn

§ 8. Lønn

Lønnsutbetaling må finne sted minst en gang i måneden.
Trekk i lønn og feriepenger kan kun gjøres i tråd med arbeidsmiljøloven § 14-15 andre og tredje ledd.
Endret ved forskrift 20 des 2007 nr. 1674 (i kraft 1 jan 2008).

Kapittel 5 - Oppsigelse og avskjed m. m.

§ 9. Oppsigelse

Arbeidstaker kan ikke sies opp uten at det er saklig begrunnet i arbeidsgivers eller arbeidstakers forhold.
Oppsigelse skal skje skriftlig. Dersom arbeidstaker krever det skal arbeidsgiver skriftlig oppgi de omstendigheter som påberopes som grunn for oppsigelsen.
Avtalen kan sies opp av begge parter med en frist på minst 14 dager. Oppsigelsesfristen løper fra og med den dagen oppsigelsen kommer frem til den annen part.

§ 10. Avskjed

Arbeidsgiver og arbeidstaker kan heve arbeidsavtalen med øyeblikkelig virkning dersom den annen part har gjort seg skyldig i grovt pliktbrudd eller annet vesentlig mislighold av avtalen.

§ 11. Tvist om usaklig oppsigelse mv.

Søksmål i forbindelse med opphør av et arbeidsforhold, herunder erstatning, kan bringes inn for domstolene etter reglene i tvisteloven og domstolloven.
Endret ved forskrift 20 des 2007 nr. 1674 (i kraft 1 jan 2008).

§ 12. Virkningene av usaklig oppsigelse eller avskjed

Er oppsigelsen usaklig eller avskjeden urettmessig, kan arbeidstakeren kreve erstatning. Erstatningen fastsettes til det beløp retten under hensyn til det økonomiske tap, arbeidsgiverens og arbeidstakerens forhold og omstendighetene for øvrig finner rimelig.

§ 13. Attest

Arbeidstaker har rett til skriftlig attest fra arbeidsgiver. Attesten skal inneholde opplysninger om arbeidstakerens navn, fødselsdato, hva arbeidet har bestått i og om arbeidsforholdets varighet.

Kapittel 6 - Veiledning, håndheving mv.

§ 14. Veiledning

Arbeidstilsynet gir veiledning om bestemmelsene i denne forskriften.

§ 15. Straff

Overtredelse av denne forskriften, med unntak av bestemmelsene om oppsigelse og avskjed, straffes etter bestemmelsene i arbeidsmiljøloven kapittel 19.
Endret ved forskrift 20 des 2007 nr. 1674 (i kraft 1 jan 2008).

§ 16. Ikrafttreden

Denne forskriften trer i kraft straks.